Padovai Szent Antal, Sienai Szent Bernardin, Szent Domonkos

Alkotó	Carlo Crivelli Velence, 1430/35 – Marche-vidék, 1494/95
Megnevezés	festmény
Anyag	fa, arany
Technika	tempera
Leltári szám	55.214

Leírás

A három koldulórendi szerzetest – két ferences szentet, valamint a domonkos rendnek a ferencesek által is tisztelt névadó szentjét – ábrázoló három kis kép a fabrianói San Francesco templom egykori oltárpredellájának töredéke. Az oltár többi darabja is ismert: a főkép (Mária koronázása) és a lunetta (Pietà) a milanói Brera képtár tulajdona, a predella egykori közepét elfoglaló Áldó Krisztust és egy Szent Onofriust ábrázoló töredéket a római Angyalvár őrzi, két, egyenként három szentet ábrázoló darab pedig a párizsi Jacquemart-André múzeumba került. A főtáblán olvasható felirat szerint az oltár Carlo Crivelli 1493-es – tehát utolsó dátum szerint ismert – műve. Carlo Padovában és hazájában, Velencében tanult, de egy erkölcsi botrányt követően menekülnie kellett szülővárosából. Ezután élete végéig Dalmáciában és a Marche-vidéken festette rendkívüli műgonddal kivitelezett képeit, rafináltan dekoratív, száraz stílusát gyakran szelíd iróniával fűszerezve. Képeit konzervatív ízlésű megrendelői igényeihez igazította, de kortársainak vívmányaira is figyelt: az alakok itt például egy illuzionisztikusan megfestett reneszánsz architektúra terében jelennek meg. Sallay Dóra 2002-honlap

A padovai-velencei iskolázottságú Crivelli élete nagy részét Marche tartomány kicsiny fejedelemségei ben töltötte, igen eredeti, tudatosan archaizáló művészetével megrendelőinek konzervatív ízléséhez alkalmazkodva. Több-rekeszes, pompás oltárképeit alkotva figurát, öltözéket, csend életi kelléket úgy festett meg, hogy minden részlet egyszerre és magas fokon bír természetutánzó, illúziókeltő, díszítő és kifejező értékkel. Karakterábrázoló készségéhez, bár portrét soha nem festett, csak kevés kortársáé mérhető. A joviális Szent Antal olvasásba mélyed, finom mozdulattal lapozni ké szül, a könyvet szinte dédelgetve szorítja magához. Kövérkés, gyűrött arcát, ahogy a könyv fölé hajol, rövidülésben látjuk: emlékezetünkbe idéződik az a hatás, amit a padovai Mán- tegna művészete gyakorolt a fiatal Crivellire. Szent Bernardin oly sok képről ismert vonásai karikírozottan ismétlődnek a predellaképen. A sienai prédikátor világtól elforduló, keserű öregemberként jelenik meg a kolostorablakot imitáló keret ben. A kenetteljes Szent Domonkos önsanyargatástól fáradt arcát az ég felé fordítja, ujjával is felfelé mutat. Inkább szán- nivalóan esendő, mint tiszteletet ébresztő szenteket fest Crivelli. Tátrai Vilmos 1993

Proveniencia

Simor János vásárlása a Bertinelli gyűjteményből

Bibliográfia

• Sallay Dóra: Raffaele Bertinelli és reneszánsz képtára. Egy műgyűjtemény útja Rómától Esztergomig. Esztergom, 2009, 93, kat. sz. XXVI.
• Marina Massa, in Costanzi szerk. 2005, 117–118, 42. kat. sz. (ua.)
• Lightbown 2004, 455–461 (ua.)
• Giorgio Fossaluzza, in Di Lorenzo szerk. 2002, 82–85 (ua.)

• Montironi 2000 (ua.)
• Chastel 1993, 60. sz., 196–197, 278–279 (ua.)
• Tátrai Vilmos, in Keresztény Múzeum 1993, 234–235, 111. sz., korábbi irodalommal (ua.)
• Zampetti 1986, 299–301 (ua.)
• Mravik 1978 (2. kiad. 1983), 31 (ua.)
• Bovero 1975, 101 (ua.)
• Boskovits–Mojzer–Mucsi 1964, 94–98, korábbi irodalommal (Carlo Crivelli)
• Zampetti szerk. 1961, 132–133 (Carlo Crivelli késôi mûvei)
• Zampetti 1961, 62, 97 (Carlo Crivelli)
• Zeri 1961a, 174–176 (Carlo Crivelli, 1493, predella rekonstrukciója)
• Berenson 1957, I, 71 (Vittorio Crivelli)
• Gerevich szerk. 1948, 66 (Carlo Crivelli)
• Berenson 1936, 140 (Vittorio Crivelli)
• Van Marle 1923–1938, XVIII (1936), 60 (Carlo Crivelli)
• Colasanti 1932, 72–73 (Carlo Crivelli követôje)
• Berti Toesca 1932, 956 (Carlo Crivelli)
• Berenson 1932, 163 (Vittorio Crivelli)
• Gerevich 1928, 238 (Carlo Crivelli)
• Colasanti 1910a, 407 és 1910b, iii (Vittore Crivelli)
• Rényi 1879, 15 (ua.)
• Maszlaghy 1878 és 1891, 93. sz. (Carlo Crivelli)